

СТИВЪН КИНГ

ТЕХНИТЕ НЕЩА

Превод от английски: Весела Прошкова, Адриан Лазаровски, Стефан
Георгиев, 2009

chitanka.info

Нещата, за които искам да ви разкажа — нещата, които останаха след тях, се появиха в апартамента ми през август 2002 година. Сигурен съм, понеже започнах да се натъквам на повечето, след като помогнах на Пола Робсън да оправи климатика си. Паметта винаги се нуждае от някакъв ориентир и моят е поправката на въпросния климатик. Пола бе привлекателна жена (мамка му, направо си беше гадже трепач) и работеше като илюстраторка на детски книжки, а съпругът ѝ се занимаваше с внос-износ. Мъжът винаги помни случаите, когато е успял да помогне на изпаднала в беда красавица (дори тя да е от онези жени, които непрекъснато повтарят, че са „щастливо омъжени“), защото подобни неща се случват изключително рядко. Обикновено в наши дни опитите да се правиш на рицар само влошават положението.

Срещнахме се във фойето. Аз се връщах от следобедната си разходка и веднага усетих, че е адски изнервена. Усмихнах ѝ се и я поздравих със „Здравейте, как сте?“, както обикновено правят съседите, а тя ядно попита (гласът ѝ трепереше, сякаш малко оставаше да заплаче) защо техникът по поддържане на сградата трябвало да излезе в отпуск тъкмо сега. Отвърнах ѝ, че дори каубойките понякога плачат и дори техниците имат право на отпуск. Изтъкнах, че по всички закони на логиката най-подходящият месец за това е август. Именно през август в Ню Йорк (както и в Париж, *mon ami*) броят на психоаналитиците, нашумелите художници и техниците по поддръжката рязко намалява и застрашително започва да клони към нулата.

Тя не се усмихна. Навярно дори не разбра, че това беше цитат от Том Робинс^[1] (използването на цитати е проклятието на четящата класа).

Само подметна, че август може да е чудесен месец за ваканция на Кейп Код или Файър Айленд, но апартаментът ѝ се е превърнал в пещ, понеже единственото, което проклетият ѝ климатик правел, било да бръмчи. Попитах я не иска ли да се опитам да отстраня повредата и все още помня ледения преценяващ поглед, с който ме стрелкаха сивите ѝ очи. Както и че се усмихнах, когато ме попита: „*Безопасен ли сте?*“ Напомни ми за онзи филм, но не „Лолита“ (мислите за „Лолита“, понякога в два посред нощ, се появиха по-късно), а онзи другия, в който Лорънс Оливие подлага Дъстин Хофман на

всевъзможни стоматологични изтезания, питайки го отново и отново:
„Безопасен ли си?“^[2]

— Съвършено безопасен съм — заявих. — Не съм се нахвърлял на жена вече цяла година. Преди нападах по две-три на седмица, но груповата терапия много ми помогна.

Доста лекомислена реплика, ала напълно съответстваше на настроението ми. *Лятно* настроение. Тя отново преценяващо ме изгледа и чак *тогава* се усмихна. Подаде ми ръка и се представи:

— Пола Робсън.

Забелязах, че ми подаде не дясната си ръка, както е прието, а лявата с тъничкото златно пръстенче на безименния пръст. Според мен го направи съзнателно. Обаче за това, че съпругът ѝ се занимава с внос-износ, ми разказа по-късно. Когато дойде моят ред да я *моля* за помощ.

В асансьора я предупредих да не ми възлага прекалени надежди. Щях да ги оправдая само ако я интересуваха истинските предпоставки за избухването на нюйоркските бунтове от 1863 година, да чуе няколко забавни вица за създаването на ваксината против дребна шарка или да я засиля с цитати за социологическите последици от въвеждането на дистанционното управление (най-важното изобретение за последните петдесет години според скромното ми мнение).

— Да разбирам ли, че проучванията са вашата страст, господин Стейли? — попита тя, докато бавно се носехме нагоре с тракащия стар асансьор.

Потвърдих, без да уточнявам, че всъщност тази „страст“ е сравнително нова за мен. Не я помолих да ме нарича Скот, понеже само щях да я изплаша отново. И естествено изобщо не ѝ споменах, че се опитвам да забравя всичко, което знаех за застраховането в селските райони. Че се опитвам да забравя много неща, включително и двайсетина лица.

Само че въпреки всичките си усилия още си спомням много. Мисля, че можем да си спомним всяко нещо, ако се концентрираме върху него (а понякога, което е най-лошото, то изплува в съзнанието ни, без изобщо да сме се съсредоточили). Сега например се сещам за казаното от един от онези южноамерикански писатели, наречени „магически реалисти“... Ето го и него, но не ме питайте как се казва авторът му, името му не е важно: „*В зората на живота нашата първа*

победа идва, когато се вкопчим в нещо от този свят и което обикновено е пръстът на майка ни. После откриваме, че не е точно така — всъщност този свят и всички неща, които му принадлежат, са ни сграбчили и ни държат здраво от самото начало.“ Борхес? Да, възможно е. Или Маркес. В това не съм сигурен. Онова, което знам със сигурност, е, че оправих повредения климатик и когато от конвектора заструи студен въздух, Пола засия. Също така знам, че думите на южноамериканския автор са самата истина — че с времето възприятията ни се променят и започваме да осъзнаваме, че нещата, които според нас държим в ръцете си, всъщност държат нас. Превръщат ни в свои пленници (както е смятал Торо^[3]), но в същото време ни служат като котви. Такава е сделката. И каквото и да мисли Торо по този въпрос, според мен сделката е добра. Или поне тогава така смятах; сега вече не съм напълно сигурен.

Знам и че тези събития се разиграха през август 2002, по-малко от година, след като небето се продъни и промени живота на всички ни.

* * *

Един следобед, горе-долу седмица след като сър Скот Стейли нахлузи доспехите на добрия самарянин и извоюва победа в битката с всяващия ужас климатик, се отправих към универсалния магазин „Стейпълс“ на Осемдесет и трета улица, за да си купя дискети и пакет хартия. Трябваше да напиша материал от четирийсет страници за създаването на фотоапарата „Полароид“ (тази история е по-интересна, отколкото навярно си мислите). Върнах се в апартамента си и видях на масичката във фоайето, където държах сметките за плащане, квитанциите и прочие, слънчеви очила с червени рамки и стъкла с доста необичайна форма. Веднага ги познах и мигом почувствах как силите ме напускат. Не паднах, но изтървах покупките си на пода и се подпрях на вратата, докато се мъчех да си поема дъх, неспособен да откъсна поглед от слънчевите очила. Ако нямаше къде да се подпра, по всяка вероятност щях да изпадна в несвяст като героиня от викториански роман — от онези, в които се разказва за похотливи вампири, навестяващи жертвите си в полунощ.

След миг ме връхлетяха две свързани помежду си, но доста различни емоционални вълни. Първата ми донесе усещането за ужасния срам, който човек изпитва при мисълта, че всеки момент ще бъде спипан за свое необяснимо действие. Паметта услужливо ми напомни, че подобно нещо ми се случи (или почти ми се случи), когато бях на шестнайсет.

Майка ми и сестра ми бяха отишли на пазар в Портланд и до вечерта цялата къща беше на мое разположение. Изтягах се гол на леглото си с бикините на сестра ми, омотани около члена ми. Целият креват беше покрит със снимките, които бях изрязвал от намерените в гаража списания — предишният собственик на къщата бе държал там купища „Плейбой“ и „Галъри“. Изведнъж дочух шум от автомобил, приближаващ се по алеята. Не можех да го сбъркам — беше двигателят на нашата кола, следователно майка ми и сестра ми се прибираха по-рано от очакваното. После разбрах, че Пег се разболяла и започнала да повръща. Стигнали само до Поланд Спрингс и мама решила да се върне.

Погледнах изрезките, разпилени по леглото... дрехите си, разхвърляни на пода... и бикините от изкуствена коприна в ръката си. Още помня как силите ме напуснаха и на тяхно място се намести ужасно чувство на апатия. Мама викаше: „Скот, Скот, слез и ми помогни с Пег, зле ѝ е!“ — а аз седях вцепенен и си мислех: „Край. Спипаха ме. Отсега нататък първата им мисъл, когато ме видят, ще бъде: «Скот онаниста.» И така ще е до края на живота ми.“

За щастие в такива моменти се намесва инстинктът за оцеляване. Тъкмо това се случи и с мен. Реших да положа минимално усилие за спасяване на достойнството си. Запратих под леглото бикините и снимките, облякох се набързо и се втурнах надолу по стълбите с цялата бързина, на която бяха способни схванатите ми крака. През цялото време си мислех за идиотското телевизионно предаване, което обичах да гледам навремето — „Надбягай секундите“.

Помня, че първото, което направи майка ми, щом се озовах пред нея, беше да докосне пламналите ми бузи. Очите ѝ потъмняха от тревога и тя попита:

— Ох, и ти ли се разболяваш?

— Може би... — отвърнах аз доста жизнерадостно. Половин час по-късно открих, че дюкянът ми е разкопчан. За щастие нито Пег, нито

мама го забелязаха, макар че в друг случай непременно щяха да ме попитат дали имам лиценз за търговия с хотдог (такава бе представата им за остроумие). През този ден обаче едната се чувстваше зле, а другата бе твърде разтревожена и изобщо не им беше до остроумия. В общи линии се измъкнах сух от водата.

Късметлия.

* * *

Втората емоционална вълна, която ме връхлетя през този августовски ден, бе далеч по-обикновена — помислих си, че полудявам. Защото тези очила просто нямаше как да се появят тук. По никакъв начин. Абсурд.

После вдигнах глава и видях още нещо, което със сигурност не беше в апартамента ми, когато преди половин час се запътих към „Стейпълс“ (и заключих вратата подире си, както правя при всяко излизане). В ъгъла между кухничката и дневната се мъдреше бейзболна бухалка. На етикета пишеше, че е произведена от фирма „Хилерич енд Брадсби“. И въпреки че от мястото си не виждах другата ѝ страна, знаех какво пише там. „УРЕДНИК НА ИСКОВЕ.“ Както знаех, че буквите са гравирани в дървото и са оцветени в тъмносино.

Внезапно бях разтърсен от ново усещане. Трета вълна. Този път на сюрреалистичен страх. Не вярвам в призраци, но в този момент сигурно изглеждах така, сякаш току-що съм видял един-два.

И се чувствах по този начин. Че съм срещнал призрак. Защото тъмните очила трябваше да са останали в миналото — в далечното, далечно минало, както казват „Дикси Чикс“. Също като Уредника на искове на Клив Фаръл. „Ех, бейзболът ми носеше *такъ-ъ-ъв* кеф... — обичаше да казва Клив, докато седеше зад бюрото си и размахваше бухалката над главата си. — За разлика от *ши-и-ибаните* застраховки.“

Направих единственото, което ми хрумна — грабнах тъмните очила на Соня д'Амико и се втурнах към асансьора. Държах ги пред себе си, сякаш не бяха очила, а нещо гнусно и вмирисано — развалена храна или разлагащо се телце на отровена мишка. Изведнъж си припомних срещата с един мой познат на име Уорън Андерсън, когато бяхме говорили за Соня. „Навярно е изглеждала така, сякаш, е

възнамерявала да изскочи от бездната като човече на пружинка и да помолит да ѝ донесат кока-кола“ — помислих си, когато той ми разказа какво е видял. Седяхме в „Бларни Стоун“ на Трето Авеню около шест седмици, след като небето се продъни. И току-що бяхме вдигнали тост, задето сме останали живи.

Подобни моменти имат навика да се запечатват в паметта, независимо дали го искаш или не. Като част от мелодия или припева на някое идиотско поппарче, което не можеш да си избиеш от главата. Ставаш от леглото в три през нощта, заставаш пред тоалетната чиния, за да се облекчиш, едва десет процента от мозъка ти са се събудили и изведнъж ни в клин, ни в ръкав, в съзнанието ти изплува: *„Навярно е изглеждала така, сякаш е възнамерявала да изскочи от бездната. Да изскочи от бездната като човече на пружинка и да помолит да ѝ донесат кока-кола.“* По време на разговора Уорън ме попита дали помня забавните ѝ очила и аз отговорих утвърдително. Като че ли можех да ги забравя.

* * *

Четири етажа под мен нашият портиер Педро стоеше на сянка под навеса и говореше с Рейф, куриера от „Федерал Експрес“. Когато ставаше въпрос за куриери, Педро се отнасяше изключително сериозно към задълженията си. Въведе седемминутното правило — точно толкова време можеше да стои автомобилът на куриера пред входа на сградата, — и засичаше времето с джобния си часовник, а на нарушителите моментално уреждаше среща с ченгетата, с които поддържаше чудесни отношения. С Рейф обаче се беше сприятелил и понякога двамата прекарваха по двайсет минути пред входа в сладки приказки. За политика? Бейзбол? Евангелието от Хенри Дейвид Торо? Не знаех, а и, честно казано, въобще не ме интересуваше... до въпросния ден. Двамата бяха пред входа, когато се върнах от универсалния магазин, и още стояха там, когато един вече не толкова безгрижен Скот Стейли слезе от асансьора във фойето на приземния етаж. Един Скот Стейли, който току-що бе открил малка, но ясно забележима дупчица в колоната на реалността. Присъствието им бе достатъчно, за да ме накара да се почувствам по-добре. Пристъпих към

тях и протегнах към Педро дясната си ръка, в която държах тъмните очила.

— Как им викаш на тези? — попитах направо, без дори да се опитам да се извиня, задето прекъсвах разговора им.

Педро ме изгледа укорително, сякаш искаше да ми каже: „Изненадан съм от липсата на такт, господин Стейли. Наистина съм изненадан.“ Сетне отмести очи към ръката ми. Дълго време не продума и в главата ми се прокрадна ужасяваща мисъл: „Не вижда нищо, понеже няма нищо. Нищо, освен протегнатата ми длан, сякаш днес ролите ни са се разменили и аз очаквам *бакиши* от него“ Не държах нищо в ръката си, понеже очилата на Соня д’Амико вече не съществуваха. Забавните очила на Соня безвъзвратно бяха изчезнали.

— Викам им слънчеви очила, господин Стейли — отвърна най-накрая Педро. — Как другояче да им казвам? Или нещо ме гъбаркате?

Рейф от „ФедЕкс“, който определено бе по-заинтригуван от очилата, ги взе от ръката ми. Изпитах огромно облекчение, щом видях, че държи странната находка, разглежда я и дори я *изучава*. Подобно облекчение изпитваш, когато някой те почеше между лопатките, където ужасно те сърби. Той пристъпи на улицата и вдигна очилата, за да ги разгледа на ярката светлина, при което по сърцевидните стъкла за миг проблеснаха слънчеви зайчета.

— Приличат на очилата, дето ги носеше момиченцето в оня порнофилм с Джеръми Айрънс — гласеше заключението му.

Въпреки тревогата неволно се усмигнах. В Ню Йорк дори куриерите са кинокритици. Ето ви още една причина да се влюбите в този град.

— Точно така, „Лолита“ — кимнах и взех очилата. — Само че онези с формата на сърца бяха от по-старата версия на Стенли Кубрик. Тогава Джеръми Айрънс още беше господин Никой. — Не знаех защо му наприказвах тези неща, но, честно казано, изобщо не ми пукаше. Май отново бях изпаднал в лекомислено настроение... този път обаче в лошия смисъл на думата.

— А кой игра първерзника в първия филм? — попита Рейф.

Поклатих глава:

— Сега не мога да се сетя.

— Прощавайте, господин Стейли — обади се Педро, — ама ми изглеждате доста бледен. Да не сте пипнали грип или нещо такова...

„Не, грип пипна сестра ми — беше на върха на езика ми. — В онзи ден, когато едва не ме хванаха да мастурбирам в бикините ѝ, загледан в снимката на мис Април.“ Обаче ми се размина. Размина ми се тогава, размина ми се и на единайсети септември. Измъкнах се, надбягах секундите. Не можех да говоря от името на Уорън Андерсън (в „Бларни Стоун“ той ми разказа, че въпросната сутрин се спрял на третия етаж, за да си побъбри с един приятел за последните мачове на „Янките“), но самият аз се бях специализирал в това да ми се разминава.

— Добре съм — излъгах. След като вече знаех, че не съм единственият, който вижда очилата на Соня, се почувствах малко по-добре. Макар че ако те наистина съществуваша в този свят, вероятно и бейзболната бухалка на Клив Фаръл също не беше халюцинация.

— Същите очила ли са? — почтително и дори благоговейно попита Рейф. — Ония от първата „Лолита“?

— Не. — Сгънах дръжките на очилата и в същия момент си спомних името на момичето, което играеше във филма на Кубрик — Сю Лайън. Ала все още не можех да се сетя кой беше в ролята на „перверзника“. — Само приличат на онези.

— Да не са специални? — полюбопитства Рейф. — Затуи ли слязохте толкова бързо?

— Не знам — вдигнах рамене. — Някой ги е оставил в апартамента ми.

Върнах се у дома, преди да ме заспят с още въпроси, и се огледах с надеждата, че няма да има други изненади. Обаче имаше. Освен тъмните очила и бейзболната бухалка с надпис „Уредник на искове“ в жилището ми по неведом начин бяха попаднали пърдяща възглавничка от „Хауи Лаф-Райтъ“, морска раковина, монета от едно пени в прозрачно пластмасово кубче, и керамична гъбка (червена на бели точки), върху която седеше керамична Алиса. Пърдящата възглавничка някога принадлежеше на Джими Игълтън и всяка година играеше важна роля в коледното тържество, а керамичната Алиса бе стояла на бюрото на Морийн Ханън — подарък от внучката ѝ, както тя беше споделила. Морийн имаше най-разкошната бяла коса, която съм виждал през живота си — стигаше чак до кръста ѝ и тя винаги я носеше разпусната. Доста необичайна гледка за офис, нали? Морийн обаче работеше в компанията от близо четирийсет години и можеше да

си позволи всякаква прическа. Спомнях си и морската раковина, и монетата, ала не се сецах в чии офисклетки (или кабинети) съм ги виждал. Може би някой ден щеше да ме осени прозрение, а може би — не. В застрахователна фирма „Лайт и Бел“ имаше толкова много клетки и кабинети...

Раковината, гъбката и кубчето от прозрачна пластмаса намерих на масичката в дневната, грижливо поставени една до друга. Пърдящата възглавничка пък беше (логично, казах си) върху казанчето в тоалетната до последния брой на „Спенкс“, бюлетин за застраховките в селските райони. Навремето този вид застраховки бяха моята специалност. Мисля, че вече го споменах. Знаех всичко за вероятността от настъпване на едно или друго застрахователно събитие.

Но каква бе вероятността всички тези предмети да се появят едновременно в жилището ми?

* * *

Когато нещо в живота ти се обърка и ти се иска да поговориш за това, първият импулс е да се обадиш на някой роднина. За мен обаче този вариант не съществуваше. Баща ми ни изостави, когато бях на две, а сестра ми — на четири години. Мама не падна духом и ни отгледа, като в същото време ръководеше посредническа фирма за поръчки по пощата. Доколкото знам, този бизнес създаде от нулата, който ѝ осигуряваше приличен доход (по-късно сподели с мен, че само първата година била тежка). Тя пушеше като комин и на четирийсет и осем умря от рак на белите дробове. Ако бе изкарала още само шест-седем години, феноменът интернет щеше да я направи милионерка.

Сестра ми Пег в момента живееше в Кливланд, където се занимаваше с разпространение на козметиката на „Мери Кей“, подпомагане на индианците и изповядване на християнски фундаментализъм, макар и не точно в тази последователност. Замислих се дали да ѝ се обадя и да ѝ разкажа за нещата, които бях открил в апартамента си, но бързо се отказах. Най-вероятно щеше да ме посъветва да падна на колене и да помоля Исус да влезе в живота

ми. Дори и да грешах, не вярвах, че Исус е способен да разреши проблема ми.

Разполагах със стандартния набор от лели, чичовци, братовчеди и братовчедки, ала повечето живееха западно от Мисисипи и вече дълги години не ги бях виждал. Килиъновците (родът ми по майчина линия) не поддържаха близки отношения и не обичаха семейните сбирки. Роднинските им задължения се изчерпваха с изпращането на картичка за рождените дни и Коледа, а поздравление за Свети Валентин или Великден си беше направо специален бонус. Навръх Рождество се чувахме със сестра ми и всеки път се заричахме, че в най-скоро време ще се видим, след което с облекчение бързахме да затворим.

Ако си изпаднал в беда и нямаш роднини, на които да се обадиш, има и друг вариант — да поканиш някой приятел на чашка-две, да му обясниш ситуацията и да го помолиш за съвет. Аз обаче бях срамежливо момче, което се превърна в срамежлив мъж, и естеството на сегашната ми работа беше такова, че я вършех сам. Ето защо няха колеги, с които с течение на времето да се сприятеля. На предишното си работно място се бях сблизил с неколцина души (сред които Соня и Клив Фаръл), ала сега всички те са мъртви.

* * *

Накрая стигнах до извода, че щом нямам истински приятел, пред когото да си излея душата, може да си взема под наем. Можех да си позволя услугите на психоаналитик и си казах, че няколко сеанса на диванчето му (да кажем четири) ще бъдат напълно достатъчни, за да му обясня какво всъщност се случи и как ми се отрази. Колко ли щяха да ми струват четири сеанса? Шестстотин долара? Или осемстотин? Съвсем прилична цена за постигането на душевен мир. Можех да разчитам и на допълнителен бонус. Един незаинтересован външен човек би могъл да ми предложи онова просто и логично обяснение, което ми убягваше. За моето съзнание заключената врата между апартамента ми и останалия свят елиминираше повечето обяснения, ала в крайна сметка именно *моето съзнание* смяташе така. И може би тъкмо в това беше основният проблем...

Планирах всичко във времето. На първия сеанс щях да разкажа какво се е случило. На втория смятах да донеса веществените доказателства: тъмните очила, прозрачното пластмасово кубче, бейзболната бухалка, керамичната гъбка и неизменният цар на всеки купон — пърдящата възглавничка. И да направя нещо като демонстрация за усвояване на материала като в началното училище. На последните два сеанса с моя приятел под наем щяхме да открием причините, предизвикали колебанията в оста на моя живот, и да го върнем в нормалното му състояние.

Прекарах цял следобед в прелистване на „Жълтите страници“ и телефонни обаждания, за да разбера, че самата идея да потърсиш помощ от психиатър, на практика е мъртвородена, независимо колко ефективна е изглеждала на теория. Само веднъж ми се удаде да се доближа до записване на час — секретарката на доктор Джос ми каза, че той ще може да ме приеме през януари следващата година... ако тя специално го помоли. Другите не ми дадоха и такава надежда. Позвъних на шестима психоаналитици в Нюарк и на четирима в Уайт Плейнс, даже и на един специалист по хипноза в Куинс, но навсякъде ударих на камък. Мохамед Ата^[4] и неговият отряд от самоубийци явно бяха успели да всеят *такъ-ъ-ъв* страх у жителите на Ню Йорк (камо ли у онези, които се занимаваха с *ши-и-ибаните* за-СТРАХ-овки), че психоаналитиците имаха осигурено препитание за години напред... Ако през лятото на 2002 на някого му се приискаше да се озове на диванчето на специалист, не му оставаше нищо друго, освен да се запише и търпеливо да чака поне шест месеца.

* * *

Оказа се, че в крайна сметка мога да спя с тези предмети, намиращи се в жилището ми, макар и не особено добре. Нощем те ми нашепваха разни неща. Често лежах буден чак до два посред нощ и си мислех за Морийн Ханън, която чувстваше, че е достигнала онази възраст (и степен на незаменимост в службата), че да носи потресаващо красивата си дълга коса както си иска. Или се сещах за различни хора, които тичаха из залата по време на коледното тържество, подхвърляйки си пърдяща възглавничка на Джими

Игълтън. Спомних си как Брус Мейсън ме попита дали въпросният цар на купона не ми прилича на клизма за елфове — точно така каза, елфове, а не елфи, и мисловните асоциативни процеси ми помогнаха да се сетя, че раковината всъщност беше негова. Естествено. Брус Мейсън, Повелителят на мухите. Покрай него се сетих за Джеймс Мейсън, който бе играл Хумберт Хумберт във филма, заснет в онези далечни времена, когато Джеръми Айърнс още беше господин Никой. Паметта е лукава маймунка — веднъж ти се подчинява, а друг път — не. Ето защо и аз побързах да сляза на партера, след като намерих очилата в апартамента си. В този момент изобщо не мислех за индукция и дедукция — исках само потвърждение, че случилото се е истина, а не плод на въображението ми. Джордж Сеферис има едно стихотворение, в което се пита: „Дали това са гласовете на нашите починали приятели, или е просто грамофонът?“ Има моменти, когато нещо сякаш те кара да зададеш този въпрос на човека до себе си. Или... по-добре чуйте какво ще ви разкажа.

Беше в края на осемдесетте, малко преди печалният ми двегодишен романс с алкохола да приключи. Събудих се посред нощ в своя кабинет, защото бях заспал на бюрото си. Затътрих се към спалнята и щом посегнах към ключа за осветлението, забелязах, че в стаята има някой. В главата ми проблесна мисълта, че вкъщи е проникнал крадец наркоман с евтин патлак трийсет и втори калибър в треперещата си ръка, и сърцето ми за малко щеше да изскочи от гърдите. Включих лампата с едната си ръка, а с другата тъкмо посягах да взема нещо тежичко от скрина (даже снимката на майка ми в сребърната рамка щеше да свърши работа), когато установих, че среднощният крадец съм аз. Взирах се изумено в собствения си образ, отразен в огледалото на отсрещната стена — ризата ми бе разпасана, а косата ми щръкнала... Бях ядосан и отвратен от себе си, но в същото време изпитвах и безкрайно облекчение.

Сега жадувах да се случи нещо подобно. Искаше ми се цялата тази история да се окаже нещо като огледалото в спалнята ми, грамофона на Сеферис или дори някаква лоша шега (дело на някой от онези, които знаеха защо през въпросния септемврийски ден не отидох на работа). Обаче знаех, че нещата не стоят така. Пърдящата възглавничка наистина се беше настанила в апартамента ми. Можех да прокарам пръсти по катарамите на керамичните обувки на Алиса и да

погаля жълтата ѝ керамична коса. И ясно виждах годината върху пенито, запечатано в прозрачното пластмасово кубче.

Брус Мейсън, известен още като Човекът раковина и Повелителят на мухите, намери тази голяма розова раковина, когато от фирмата бяхме на юлски пикник на Джоунс Бийч. Хамбургерите и наденичките цвърчаха апетитно върху огъня и щом станаха готови, Брус протръби с находката си, призовавайки всички на обяд. После се опита да покаже на Фреди Лаунс как да направи същото, ала звуците, които Фреди изтръгна от раковината, повече приличаха на пърденето на възглавничката. Кръгът се затвори. Рано или късно всеки мисловен наниз от асоциации се превръща в огърлица.

* * *

В края на септември ме осени идея, която беше толкова простичка, че се запитах как не ми е хрумнала по-рано. Защо държах въкъщи тези нежелани боклуци? Защо не се избавех от тях? В крайна сметка никой не ми ги беше поверил — хората, на които принадлежаха, нямаше да дойдат след месец или година с молба да им ги върна. За последен път бях видял лицето на Клив Фаръл на един от онези плакати, които изчезнаха до ноември 2001. Всички смятаха (макар и да не смееха да го изрекат), че подобни самоцелни почести към загиналите ще прогонят туристите, които отново посещаваха Града на забавленията. Да, случилото се беше ужасно, всички нюйоркчани бяха единодушни по този въпрос, ала животът продължаваше и Матю Бродерик отново радваше публиката с „Продуцентите“^[5].

Вечерта си взех храна за въкъщи от китайския ресторант, намиращ се на две преки от дома ми. Възнамерявах както обикновено да хапна пред телевизора, докато Чък Скарбъро^[6] ми обяснява нещата от живота.

Прозрението ме осени в момента, в който включих телевизора. Нежеланите свидетелства за отдавна отминалите дни не ми бяха оставени на съхранение, нито пък представляваха веществени доказателства. Да, престъпление имаше, всички го знаеха, но престъпниците отдавна бяха мъртви, а онези, които ги бяха

направлявали, си бяха плюли на петите. Някой ден в далечното бъдеще можеше и да има съдебен процес, но Скот Стейли определено нямаше да бъде призован на свидетелската скамейка, а пърдящата възглавничка на Джими Игълтън никога нямаше да стане веществено доказателство номер едно.

Оставих пилешкия специалитет „Генерал Цзо“ под похлупак в алуминиева чиния, взех от полицата над рядко използваната от мен пералня плик за мръсно бельо, пуснах вътре всички нежелани предмети (щом го вдигнах, се учудих колко са леки) и се качих в асансьора. Здраво завързаният плик беше на пода между краката ми. Напуснах сградата, отидох до ъгъла на Седемдесет и пета и Парк Авеню, огледах се, за да се уверя, че никой не ме наблюдава (бог знае защо се боях да не ме забележат, сякаш вършех някакво престъпление) и хвърлих плика в контейнера за смет. После се отдалечих, като още веднъж се обърнах, за да погледна през рамо. Бейзболната бухалка примамващо стърчеше над ръба на контейнера. Не се и съмнявах, че някой ще я вземе. Навярно още преди Чък Скарбъро да отстъпи мястото си на Джон Сийгънталър или който там заместваше Том Брокоу^[7] тази вечер.

По пътя към къщи отново се отбих в китайския ресторант за още една порция „Генерал Цзо“.

— Последната не ви ли хареса? — попита ме разтревожено Роза Мин, която седеше зад касата. — Защо?

— Напротив, беше много вкусно — отвърнах. — Просто реших, че тази вечер искам да хапна две порции.

Тя се засмя, сякаш не бе чувала по-забавна шега, разсмях се и аз. Гръмко. Както се смее човек, когато му е леко на душата. Не помнех кога за последен път съм се смял така непринудено. При всички случаи е било преди сградата, в която се помещаваше застрахователна фирма „Лайт и Бел“, да се сгромоляса върху Уест Стрийт.

Слязох от асансьора и извървях дванайсетте крачки до вратата на апартамент 4-Б. Чувствах се както навярно се чувстват тежко болните хора, когато някоя сутрин открият, че температурата им е спаднала. Пъхнах под мишница пакета с пилешкото (не ми беше удобно, но щях да изтърпя две-три секунди) и отключих. Светнах лампите. На масичката, на която държах сметките за плащане, квитанциите и напомнянията от библиотеката за невърнати книги, лежах смешните

тъмни очила на Соня д'Амико с червените рамки и сърцевидните стъкла. Соня д'Амико, която според Уорън Андерсън (който, доколкото знаех, беше единственият жив служител на „Лайт енд Бел“ освен мен), бе скочила от сто и десетия етаж на поразения небостъргач.

Той твърдеше, че е виждал снимка, запечатала падането ѝ. Соня придържала полата си, за да не се оголят бедрата ѝ, косата ѝ стърчала на фона на дима и синьото небе, а върховете на обувките ѝ сочели надолу. Това описание ме беше накарало да се замисля за „Падане“ — стихотворението, написано от Джеймс Дики^[8] за стюардесата, която се опитва да насочи към водата тялото си, падащо като камък, сякаш после ще изскочи на повърхността, ще тръсне глава и ще поиска кока-кола.

— Почувствах как ми прилошава — каза ми Уорън през онзи ден, докато седяхме в „Бларни Стоун“. — Прииска ми се никога вече да не видя тази фотография, обаче знам, че ще я помня до края на живота си. Скот, на снимката се виждаше лицето ѝ — според мен тя е вярвала, че по някакъв начин... да, по някакъв начин, колкото и невероятно да звучи, всичко ще завърши благополучно.

* * *

Не си спомнях като възрастен някога да съм крещял от ужас, но за малко щях да надам вик, щом отместих поглед от очилата на Соня към „Уредника на искове“ на Клив Фаръл, който отново бе подпрян в ъгъла на дневната. Дълбоко в съзнанието ми вероятно бе загнездено, че входната врата е отворена и съседите ми от четвъртия етаж ще ме чуят, ако закрещя. И тогава щеше да ми се наложи да обяснявам това-онова, както казват някои...

Притиснах длан към устата си, за да сподавя надигания се вик. Пакетът с пилешкия специалитет „Генерал Цзо“ тупна на пода на антрето и се скъса. Едва се насилих да погледна натам. Тъмни късчета месо можеха да бъдат какво ли не...

Отпуснах се на единствения стол в антрето и с длани закрих лицето си. Не изкрещях (дори не извиках) и след известно време даже събрах разпиляната храна. Съзнанието ми се мъчеше да се върне към предметите, които бяха успели да ме изпреварят от ъгъла на Парк

Авеню и Седемдесет и пета улица, но всеки път, когато мислите ми се втурваха натам, аз рязко дърпах поводите и ги връщах обратно.

Тази нощ, докато лежах в кревата, чух доста разговори. Отначало говореха предметите (с тихи гласове), после хората, които ги бяха притежавали, им отговаряха (малко по-високо). Обсъждаха пикника на Джоунс Бийч, изпълнен с кокосовия аромат на лосиони против изгаряне и звуците на „Мамбо номер 5“ на Лу Бега, разносящи се от портативното стерео на Миша Бризински... Говореха за фризбитата, летящи над плажа, и кучетата, тичащи подире им... за малчуганите, които си играеха на мокрия пясък. Майки с носове, намазани с крем, и с модни бански от каталога на „Лендс Енд“ наглеждаха рожбите си. Колко ли деца бяха изгубили през онзи ден своите любящи майки или бащи, хвърлящи фризбита? Това бе математическа задача, която нямах никакво желание да решавам... за разлика от гласовете, които слушах през нощта. Те отново и отново се връщаха към нея, търсейки отговора.

Спомних си как Брус Мейсън наду раковината и се обяви за Повелителя на мухите. Как Морийн Ханън ми каза веднъж (не, не беше на Джоунс Бийч, а някъде другаде), че „Алиса в страната на чудесата“ е първият психеделичен роман в света. Как един следобед Джими Игълтън сподели с мен, че синът му има проблеми с ученето, а и заеква (два проблема на цената на един) и че сигурно ще му трябват частни учители по математика и френски, за да завърши средното си образование.

Докато не започне да разчита на намаленията, полагащи се на членовете на Асоциацията на хората със забавено умствено развитие — точно така се изрази Джими. Беше преbledнял и брадата му беше набола, сякаш сутринта не се беше избръснал добре.

Унасях се, ала думите на Игълтън ме сепнаха, понеже се сетих, че този разговор се бе провел малко преди единайсети септември. Може би няколко дни преди онова да се случи. Или в петък вечерта — тоест при последния ден, когато бях видял Джими жив. Как ли се казваше синът му, който имаше проблеми с училището и заекването? Не беше ли Джеръми като Джеръми Айрънс? Естествено че не, просто съзнанието ми (лукавата маймунка) си играеше малките си игрички, но имената си приличаха. Май беше Джейсън. Или Джъстин. В мъртвилото на нощта човек е доста склонен да преувеличава и помня

как си казах, че ако името на хлапето се окаже Джеръми, вероятно ще полудея. Че това е капката, от която чашата ще прелее.

Някъде към три същата нощ си спомних на кого принадлежеше кубчето от прозрачна пластмаса — на Роланд Ейбълсън от отдел „Задължения“. Той шеговито го наричаше „своя пенсионен фонд“. Именно той често подхвърляше: „Люси, искам да ми обясниш туй-онуй.“ Една есенна вечер през 2001 видях Люси по новините в шест. Бяхме разговаряли на някой от пикниците на компанията (нищо чудно да беше и на Джоунс Бийч) и още тогава си помислих, че е хубавичка, ала вдовството бе облагородило тази хубост, превръщайки я в строга красота. В новините тя говореше за съпруга си като за изчезнал. Нито веднъж не го нарече мъртъв. И ако беше жив — ако се върнеше при нея, със сигурност щеше да му се наложи да обяснява туй-онуй. Без съмнение. Естествено, на нея също нямаше да ѝ се размине. Жена, която вследствие на масово убийство се превръща от хубавичка в красива, определено дължи някои обяснения на половинката си.

Всички тези мисли — плюс спомените за шума на приборя на Джоунс Бийч и летящите фризбита — ме изпълниха с такава тъга, че заплаках. Признавам обаче, че тази нощ ми даде добър урок. Започнах да проумявам, че *предметите* — даже най-дребните като онова пени в прозрачното пластмасово кубче — с течение на времето могат да станат доста по-тежки. Ала тъй като тежестта им е въображаема, не съществува математическа формула, с която да бъде изчислена. И естествено няма нищо общо със случаите, при които умножаваме ежегодната ви вноска за застраховка живот по коефициента X , ако пушите, или прибавяме към застраховката на реколтата ви коефициента u , ако стопанството ви се намира в някоя от така наречените „торнадо зони“. Разбирате ли какво имам предвид?

Това е бремето на разума.

* * *

На следващата сутрин събрах всички предмети и намерих още един, седми, под дивана. Миша Бризински, който заемаше съседната офисклетка, държеше на бюрото си куклите Пънч и Джуди^[9].

Сега обаче под дивана ми лежеше само Пънч. Огледах се за Джуди, после си казах, че и съпругът ѝ ми е предостатъчен. Черните му очички, които бяха вперени в мен измежду топчетата мъх, ме изпълниха със задушаващ страх. Измъкнах куклата изпод дивана и изгледах с отвращение мръсотията, проточила се подир нея. Само нещо реално съществуващо може да остави подобна следа; нещо с реално тегло. Нямаше две мнения по този въпрос.

Прибрах Пънч и останалите предмети в малкия килер до кухнята и те си останаха там. В началото се съмнявах, че ще се задържат в килера, но грешах.

* * *

Веднъж майка ми каза, че ако мъж си избърше задника и открие кръв по тоалетната хартия, през следващите трийсет дни ще ходи по нужда на тъмно и ще се надява на подобрене. С този пример тя илюстрира своята убеденост в това, че мъжката философия се върти около фразата: „Ако не му обръщаш внимание, може би ще изчезне от само себе си.“

Стараех се да не обръщам внимание на предметите, които бях намерил в жилището си, надявах се всичко да се оправи и наистина нещата се подобриха, макар и не съвсем. Рядко чувах шепнещи гласове от килера (само в най-мрачните часове на нощта) и все по-често правех своите проучвания извън дома си. Към средата на ноември на практика прекарвах по цели дни в нюйоркската обществена библиотека. Предполагам, че на лъвовете пред входа им писна да ме гледат как влизам и излизам, разнасяйки неизменния си портативен компютър.

А после, малко преди Деня на благодарността, на излизане от сградата почти се сблъсках с Пола Робсън — красивата дама, която бях избавил от беда, като натиснах бутона за настройване на климатика.

И съвсем спонтанно — сигурен съм, че ако имах време да размисля, нямаше да кажа и дума — я поканих на обяд, за да си поговорим за някои неща.

— Имам сериозен проблем — заявих — и се надявам този път вие да натиснете бутона за настройване.

Намирахме се във фоайето. Портиерът Педро седеше в ъгъла, четеше „Поуст“ и попиваше всяка наша дума, понеже за него спектакълът с участието на живущите бе най-интересният на света.

Пола ми се усмихна учтиво, но ми се стори малко притеснена.

— Предполагам, че съм ви длъжница, но... нали знаете, че съм омъжена?

— Разбира се — отвърнах, без да добавя, че преди се бе здрависала с мен не с дясната си ръка, а с лявата, така че нямаше как да не забележа венчалната и халка.

Тя кимна.

— Вероятно сте ни виждали заедно, обаче той беше в Европа, когато изникна онзи проблем с климатика, и сега пак е там. Казва се Едуард. През последните две години прекарва повече време отвъд океана, което не ми се нрави, но все пак сме женени и искам да запазя семейството си. — Тя помълча секунда-две и додаде, сякаш ѝ беше хрумнало едва сега: — Занимава се с внос-износ.

Идваше ми да кажа: „Аз пък се занимавах със застраховки, но един ден компанията се взриви“ — но в края на краищата изрекох нещо по-нормално:

— Не ви свалям, госпожо Робсън.

Нито пък възнамерявах да се обръщам към нея по име. Реакцията ѝ обаче ме изненада, понеже ми се стори, че зърнах нещо като разочарование в очите ѝ. Не ми се стори, а бях сигурен. Но поне се убеди, че съм безопасен.

Сложи ръце на кръста си и ме изгледа с престорено раздражение. А може би не беше толкова престорено.

— Тогава какво искате?

— Искам да поговоря с някого. Пробвах да си запиша час при неколцина психоаналитици, но всички са... заети.

— Всички?

— До един.

— Ако имате сексуални проблеми или ви се иска да сновете из града и да убивате мъже с тюрбани, не желая да ви слушам.

— Нищо подобно. Няма да ви карам да се изчервявате, обещавам ви. — Кое не означаваше: „Обещавам да не ви шокирам“ или „Няма да ме помислите за психар“. — Обяд и съвет, само това искам. Какво ще кажете?

Бях изненадан — почти потресен — от настойчивостта си. Ако бях планирал този разговор, замисълът ми щеше да се провали. А сега тя се заинтригува и навярно долови искреността в гласа ми. Вероятно реши, че ако съм някакъв женкар, не бих пропуснал шанса си през онзи августовски ден, когато останахме насаме в апартамента й благодарение на професията на Едуард, който в този миг се намираше я във Франция, я в Германия. Можех само да гадая каква ли част от отчаянието, в което бях изпаднал, бе зърнала в погледа ми...

В крайна сметка Пола се съгласи да обядва с мен в петък в „Доналдс Грил“, който се намираше близо до нашата сграда. Това навярно е най-неромантичният ресторант в цял Манхатън — добра храна, флуоресцентни лампи и сервитьори, които ви дават да разберете, че не е желателно да се заседавате дълго. Изражението й беше на човек, плащач отдавна просрочен дълг, за който е забравил. Реакцията й не ме поласка, но ми стигаше, че тя прие предложението. Определи и час — дванайсет на обяд. Ако се срещнем във фойето, щяхме да отидем пеша дотам. Казах й, че съм съгласен.

Тази нощ беше изненадващо спокойна. Заспах в мига, в който отпуснах глава на възглавницата, и като по чудо не сънувах Соня д'Амико, летяща стремително надолу на фона на горящия небостъргач и придържаша полата си като стюардеса, устремена към водата.

* * *

На другия ден, докато вървахме по Осемдесет и шеста улица, попитах Пола къде се е намирала, когато е чула за трагедията.

— В Сан Франциско — отвърна тя. — Спях дълбоко в луксозен апартамент в хотел „Редлинг“, а Едуард беше до мен и както обикновено хъркаше. Трябваше да се върна в Ню Йорк на дванайсети септември, а Едуард щеше да пътува за Лос Анджелис за някакво съвещание. Администрацията на хотела включи противопожарната аларма.

— Сигурно адски сте се изплашили...

— Естествено, но първо си помислих не за пожар, а за земетресение. После от високоговорителите прогърмя глас, който ни

съобщи, че пожар в хотела няма, но в Ню Йорк е станало нещо страшно.

— Господи!

— Представете си какво е да чуеш ужасната вест, докато лежиш в непозната стая... да чуеш този глас някъде отгоре, сякаш е гласът на Бога... — Тя поклати глава и стисна устни толкова силно, че червилото почти изчезна. — Беше много страшно. Разбирам желанието на администрацията на „Редлинг“ да информира възможно по-бързо гостите за случилото се, но не мога да им простя за това как го направиха. Едва ли някога отново ще отседна там.

— Съпругът ви отиде ли на съвещанието?

— Отмениха го като много други мероприятия през този ден. Останахме в леглото и гледахме телевизия чак до изгрев-слънце. Опитвахме се поне малко да дойдем на себе си. Разбирате ли за какво говоря?

— Да.

— Започнахме да обсъждаме кой от познатите ни би могъл да се окаже там. Предполагам, че не сме били единствените, водещи подобен разговор.

— Сетихте ли се за някого?

— За брокера от „Шиърсън Лемън“ и помощник-управителя на книжарницата „Бордърс“ в Търговския център. Единият беше жив и здрав. Другият... ами, досещате се какво му се е случило. Ще ми кажете ли какво ви притеснява?

Е, явно нямаше да се наложи да увъртаме. Още не бяхме стигнали до ресторанта, а ето че щях да изплюя камъчето.

— *Можех да съм там — отвърнах. — Трябваше да съм там. Там работех. В застрахователна компания, намираща се на сто и десети етаж.*

Тя спря и се ококори от изумление. Навярно минувачите ни взеха за двойка влюбени.

— Скот, *не!*

— Скот, да — натъртих. И най-накрая разказах на някого как на единайсети септември се събудих с очакването, че този ден ще премине по същия начин като всеки друг работен ден — ще започне с кафето, което изпивах в банята, докато се бръснех, и ще завърши с какаото, на което се наслаждавах, докато гледах полунощната емисия

новини по Тринайсети канал. „Един ден като всеки друг“ — точно това си мислех. И ще ви кажа, че според мен всички американци бяха свикнали с ежедневието си и бяха започнали да го приемат за даденост. Ала какво се случи после? Самолет! Врязващ се в небостъргач! Ха-ха, шибани копеленца, хубав номер ви погодиха и сега половината свят ви се подиграва!

Разказах ѝ как в седем сутринта погледнах през прозореца и видях, че в небето няма нито едно облаче, а то самото е толкова синьо и се издига тъй високо, че отвъд него почти се виждаха звездите. После ѝ казах за гласа. Мисля, че всички чуваме различни въображаеми гласове и постепенно свикваме с тях. Когато бях на шестнайсет, един от моите гласове предположи, че ще изпитам страхотно удоволствие, ако мастурбирам в бикините на сестра си. „Тя има хиляди бикини и въобще няма да забележи липсата на някой чифт“ — заяви уверено гласът. Естествено не разказах на Пола Робсън за въпросния епизод от пубертета си — само споменах, че този глас бе гласът на пълната безотговорност и го наричах „Господин Глей си кефа и майната му на всичко останало.“

— Господин Глей си кефа и майната му на всичко останало? — попита тя, сякаш не ме беше чула добре.

— Като в онази песен на Джеймс Браун, краля на соула...

— Щом така казвате...

Напоследък господин Глей си кефа и майната му на всичко останало се обаждаше все по-рядко, а откакто заряха пиенето, почти замлъкна. В този ден обаче се пробуди от дългия си сън, за да ми каже двайсетина думи. Двайсетина думи, които промениха живота ми. Спасиха живота ми.

Първите осем чух, докато седях на леглото: „Ей, що не кажеш, че си болен, а?“ Следващите дванайсет — докато вървах към банята, почесвайки левия си хълбок: „Няма ли да е яко да прекараш целия ден в Сентръл Парк?“ Нямах никакви предупреждения или предчувствия; това все пак беше гласът на господин Майната му на всичко, а не на Бога. Вариация на моя собствен глас (като всички останали гласове), който ме убеждаваше да се скатая от работа. „Достави си малко удоволствие, мамка му!“ Доколкото си спомнях, за последен път бях чул този глас, докато висях в един бар на Амстердам Авеню, където се провеждаше конкурс за караоке-изпълнения: „Ще

пееш с Нийл Даймънд, бе, идиот! Качвай се веднага на сцената и си направи кефа!“

— Мисля, че разбирам за какво говорите... — усмихна се неуверено тя.

— Наистина ли?

— Ами... веднъж свалих блузката си в един бар в Кий Уест и спечелих десет долара, танцувайки под звуците на „Мадамите от бара“^[10]. — Пола замълча. — Едуард не знае за това и ако му кажете, ще бъда принудена да забода в окото ви някоя от иглите му за вратовръзка.

— Опасна жена сте вие, госпожо — подхвърлих и тя широко се усмихна. Усмивката ѝ веднага я подмлади. Казах си, че ненапразно я бях поканил на обяд.

Влязохме в ресторанта. Вратата бе украсена с картонена пуйка, а облицованите със зелени плочки стени бяха декорирани с картонени пилигрими.

— Послушах господин Глей си кефа и майната му на всичко и сега съм тук — заявих. — Освен мен обаче тук са и някои други неща, по отношение на които той не може да ми помогне. Неща, от които не мога да се избавя. Тъкмо за тях искам да си поговорим.

— Позволете ми да повторя, че не съм психоаналитик — каза тя и по тона ѝ усетих, че се чувства неловко. Усмивката ѝ беше помръкнала. — Завършила съм немска филология с втора специалност европейска история.

„Явно със съпруга си винаги ще намерите тема за разговор“ — помислих си. Онова, което изрекох обаче, беше, че не искам да разговарям специално с нея, а просто имам нужда да споделя проблема си с някого.

— Разбирам — кимна тя. — Но е добре да знаете що за човек имате насреща си.

Сервитьорът се приближи и записа поръчките ни — за нея безкофеиново кафе, а за мен обикновено. Когато отново останахме насаме, тя ме попита какви са тези неща, за които бях споменал.

— Ето ви едно от тях.

Извадих от джоба си прозрачното пластмасово кубче със стоманената монетка и го сложих на масата. После ѝ разказах за другите предмети и за техните притежатели. Клив „Бейзболът ми

носеше такъ-ъ-ъв кеф“ Фаръл. Морийн Ханън, която разпускаше дългата си коса като символ на своята професионална незаменимост. Джими Игълтън, човекът, притежаващ безпогрешен нюх към застрахователните измами, син с умствени проблеми и пърдяща възглавничка, която държеше прилежно заключена в чекмеджето си до следващото коледно тържество. За Соня д’Амико, най-добрия счетоводител на „Лайт енд Бел“, която бе получила очила тип Лолита като подарък от първия си съпруг след бурен бракоразводен процес. За Брус „Повелителят на мухите“ Мейсън, който се е запечатал завинаги в паметта ми от онзи пикник на Джоунс Бийч — как стои на брега гол до кръста и надува раковината, а вълните се плискат в босите му стъпала. За последния от нас — Миша Бризински, с когото бяхме ходили поне на десет бейзболни мача. Разказах ѝ как изхвърлих всички предмети (с изключение на куклата Пънч) в контейнера за смет на ъгъла на Парк Авеню и Седемдесет и пета улица, как те се върнаха преди мен в апартамента ми, навярно защото се бях отбил в китайския ресторант за втора порция „Генерал Цзо“. През цялото това време прозрачното кубче стоеше на масата между нас. Цяло чудо е как изобщо успяхме да хапнем нещичко на фона на неумолимото му присъствие.

Когато най-накрая млъкнах, изпитах неизмеримо облекчение. Импровизираната изповед ми беше подействала далеч по-добре, отколкото се бях надявал. Но от другата страна на масата цареше угнетяващо мълчание.

— Е... — опитах се да го прогоня. — Какво мислите?

Пола се позамисли. Още няколко секунди минаха в тишина. Напълно я разбирах.

— Мисля, че вече не сме онези непознати един за друг съседни, които бяхме преди — най-накрая промълви тя. — А да откриеш приятел винаги е хубаво. Радвам се, че научих за господин Глей си кефа и майната му на всичко останало, както и заедно споделих с вас това-онова.

— Аз също се радвам — заявих. Бях напълно искрен.

— Сега ще ми позволите ли да ви задам два въпроса?

— Разбира се.

— Доколко ви тормози така наречената вина на оцелелия?

— Ако си спомням правилно, поне два пъти ми казахте, че не сте психоаналитик.

— Не съм, но чета списания и от време на време даже гледам шоуто на Опра. Съпругът ми го знае, макар че не му разрешавам да ми се подиграва. Така... ще ми отговорите ли, Скот?

На свой ред се замислих. Беше ми задала уместен въпрос — въпрос, който и аз самият си бях задавал в продължение на не една и две безсънни нощи...

— Много силно — въздъгнах. — Откровено казано, това чувство върви в комплект с неописуемо облекчение. Ако господин Глей си кефа и майната му на всичко останало наистина съществуваше, отсега нататък нямаше да му се наложи да си плаща сметката в ресторанта. Или поне в случаите, когато сме заедно.

Замълчах, после измънках:

— Шокирах ли ви?

Пола се наведе над масата и докосна ръката ми:

— Ни най-малко.

От тези три думи настроението ми се подобри още повече. Задържах за миг дланта ѝ в своята, после я пуснах.

— Какъв е другият ви въпрос?

— Доколко е важно за вас да повярвам на историята за завръщащите се предмети?

Казах си, че въпросът е гениален, въпреки че прозрачното пластмасово кубче стоеше до захарницата. В края на краищата въпросните вещи далеч не бяха никакви уникати... Хрумна ми и че ако бе завършила психология вместо немска филология, със сигурност щеше да има забележителна кариера.

— Не е важно, колкото ми се струваше преди час например. Олекна ми дори само защото ви разказах всичко.

Пола кимна и се усмихна:

— Добре. Сега чуйте какво е моето обяснение: най-вероятно някой си играе с вас. И тази игра не е никак хубава.

— Погаждат ми номер значи... — стараех се да не го показвам, но не помнех да съм се чувствал толкова разочарован. Може би при определени обстоятелства над всеки от нас се спуска булото на неверието, за да ни защити. А не беше изключено — дори бе твърде

вероятно — самият аз да не бях предал правилно усещането си, че това просто... се случва. И *продължава* да се случва. Като лавините...

— Да, погаждат ви номер — съгласи се тя и побърза да добави:
— Но вие не го вярвате.

Е, не можех да я обвиня в липса на проникателност. Кимнах.

— На излизане заключих вратата и като се върнах от „Стейпълс“, тя си беше заключена. Чух как ключалката щракна. С характерен звук. Не можеш да го сбъркаш.

— Не забравяйте, че вината на оцелелия се проявява по най-различни начини. И ако се вярва на списанията, оказва силно въздействие върху човека.

— Това... — „Това изобщо не е вината на оцелелия“ — ето какво исках да кажа, ала навреме си дадох сметка, че не бива. Все още имах шанс да се сдобия с нов приятел, а новото приятелство винаги е хубаво, независимо как ще се развие всичко останало. Ето защо казах:
— Не мисля, че става въпрос за вината на оцелелия. — Посочих прозрачното кубче. — То е тук, нали? Също като тъмните очила на Соня. Виждате го. И аз го виждам. Възможно е да съм го купил, но... — свих рамене, опитвайки се да изразя онова, което и двамата знаехме — че всичко е възможно.

— Не вярвам, че сте го купили. Обаче не приемам версията, че между реалността и зоната на здрача се е отворила врата, през която са дошли тези предмети.

Да, точно тук се коренеше проблемът. Пола автоматично отхвърляше версията за свръхестествена поява на вещите в жилището ми, въпреки че всички факти я потвърждаваха. И аз трябваше да реша кое ми е по-необходимо — да продължа да я убеждавам или да спечеля приятелството ѝ.

Прецених, че то е по-важно от спора.

— Добре... — улових погледа на сервитьора и направих знак, че искам сметката. — Мога да приема вашата неспособност да приемете фактите.

— Можете ли? — попита тя и ме изгледа.

— Да. — Смятах, че говоря истината. — Ако от време на време прием заедно кафе. Или просто се поздравяваме във фойето.

— Естествено — отговори машинално, навярно защото мислите ѝ вече бяха другаде. Погледът ѝ беше прикован в прозрачното кубче с

монетата. След малко вдигна очи към мен и видях как лицето ѝ грейва, сякаш осенено от внезапно прозрение, което в анимационните филми обикновено изобразяват със светнала крушка над главата на героя. Тя се пресегна и взе кубчето. Едва ли бих могъл да опиша дълбините на ужаса, който изпитах, ала не можех да ѝ попреча. Бяхме двама нюйоркчани, които се намираха в блестящ от чистота ярко осветен ресторант. Вече бе установила правилата и те изключваха всичко свръхестествено. То беше табу.

В очите на Пола искреше пламъче. То свидетелстваше, че господин Глей си кефа и майната му на всичко останало я е навестил, а от опит знаех колко трудно е да му устоиш.

— Подарете ми го. — Тя ми се усмихна подкупващо. За пръв път си дадох сметка, че е не само хубава, но и доста сексапилна.

— Защо? — попитах, сякаш не знаех отговора.

— Нека това е хонорарът ми, задето изслушах вашата история.

— Не знам дали е д...

— Уместно е — прекъсна ме тя. Бе получила озарение свише, а в подобни ситуации хората не приемат отрицателен отговор. — Хрумна ми гениална идея. Ще взема всички необходими мерки поне този странен сувенир да не се върне при вас, размахвайки доволно опашка. — Имаме сейф в апартамента — добави и разигра очарователна пантомима, показвайки с жестове как затваря вратичката, набира комбинацията, завърта ключа, изважда го и го хвърля през рамо.

— Добре — кимнах. — Това ще е моят подарък за вас.

Усетих някакво странно злорадство. Навярно причината беше в господин Сама ще се убедите. Очевидно само изплюването на камъчето не беше достатъчно, за да свали бремето от плещите ми. Тя не ми беше повярвала и сега някаква частица от мен се чувстваше обидена, задето не бе получила желаното. Въпросната частица знаеше, че е погрешно да подаря кубчето на Пола, но въпреки всичко се радваше, докато гледаше как новата ми приятелка го прибира в чантичката си.

— Е... — заяви тя накрая, — както казваше мама: „Помахай му за чао, че вижда му се краят.“ Предполагам, че като не се появи отново след седмица или две, ако подсъзнанието ви е по-упорито, спокойно ще можете да раздадете и останалите вещи.

Тези думи бяха истинският подарък, който получих от нея през този ден, макар че тогава изобщо не го знаех.

— Може би — отвърнах и се усмигнах. Широка усмивка, предназначена за новата ми приятелка. Широка усмивка, предназначена за красива жена. А онова, което си помислих, беше следното:

„Сама ще се убедите.“

* * *

Така и стана.

На третата вечер след обяда с Пола, докато слушах как Чък Скарбъро обяснява по новините от шест часа какви са причините за задръстванията, които напоследък парализираха града, на вратата ми се позвъни. И понеже не беше домофонът, предположих, че вероятно Рейф ми носи някаква пратка от „Федерал Експрес“. Ала щом отворих вратата, видях Пола Робсън.

Не беше жената, с която бях седял на една маса в „Доналде Грил“ При мен бе дошла друга Пола, да я наречем госпожа Ужасните последствия от химиотерапията. Не си беше сложила грим, само малко червило, и лицето ѝ имаше болезнен жълтеникавобял оттенък. Под очите ѝ тъмнееха кафяво-лилави торбички. Вероятно бе направила опит да се срещне, преди да слезе от петия етаж, но без особен резултат. Косата ѝ приличаше на слама, стърчеше като в някой хумористичен комикс и при други обстоятелства навярно щях да се усмигна. Държеше прозрачното кубче на нивото на гърдите си, което ми позволи да забележа, че от изящно поддържания ѝ маникюр не бе останала и следа. Беше си изгризала ноктите чак до живеца.

Колкото и ужасно да звучи, първата ми мисъл беше: *„Да, наистина се е убедила.“*

Пола ми подаде кубчето.

— Вземете го.

Подчиних се безмълвно.

— Казвал се е Роланд Ейбълсън. Нали?

— Да.

— Косата му е била рижава.

— Да.

— Не е бил женен, но е плащал издръжка за детето на жена в Реуей.

Не знаех този факт и съм сигурен, че *никой* в „Лайт енд Бел“ не го знаеше, ала отново кимнах, и то не само за да я насърча да продължи. Изобщо не се съмнявах в истинността на думите ѝ.

— Как се е казвала, Пола? — попитах, без да знам защо; просто усещах, че трябва да го узная.

— Тоня Грегсън — отвърна тя. Сякаш бе изпаднала в транс. В погледа ѝ се таеше нещо толкова ужасяващо, че едва издържах да не извърна очи. Независимо от всичко, запомних — Тоня Грегсън, Реуей. А после добавих наум, подобно на човек, правещ инвентаризация на склад: „Прозрачно пластмасово кубче, в което има монета.“

— Опитал се е да се скрие под масата, знаете ли? Явно не знаете. Косата му е пламнала и е заплакал, защото в този миг е разбрал, че никога няма да си купи катамаран и дори няма да може да окоси още веднъж моравата пред дома си. — Тя протегна ръка и докосна бузата ми; ако дланта ѝ не беше толкова студена, жестът можеше да мине за проява на интимност. — И в последните секунди от живота си е бил готов да даде всеки цент и всяка акция, които е притежавал, само за да може да окоси още веднъж моравата. Вярвате ли ми?

— Да.

— Отеквали ужасяващи писъци, той усещал мириса на керосин и *разбрал, че е дошъл смъртният му час*. Можете ли да се поставите на негово място? Можете ли да почувствате цялата *чудовищност* на случилото се?

Кимнах. Нямах сили да проговоря. Дори да бяха насочили пистолет към мен, пак не бих могъл да кажа нещо.

— Политиците говорят за мемориали, храброст и война срещу тероризма, обаче горящата коса няма нищо общо с политиката. — Видях как за миг зъбите ѝ се оголиха в мрачна усмивка. — Опитвал се да се скрие под масата, докато косата му горяла. Под масата имало някаква пластмасова подложка или както там се казва...

— Стелка...

— Да, пластмасова стелка. Дланите му били върху нея. Усещал грапавата ѝ повърхност и мириса на горящата си коса. Можете ли да си го представите?

Кимнах и заплаках. Говорехме за колегата ми Роланд Ейбълсън. Той работеше в отдел „Задължения“ и затова почти не го познавах. Поздравявахме се по коридорите, нищо повече. Ето защо нямах никаква представа, че е имал жена и дете. Помислих си, че ако този ден не се бях скатал от работа, моята коса навярно също щеше да гори. Едва сега го осъзнавах.

— Не искам да ви виждам повече — изрече тя и злоещата усмивка отново изплува на лицето ѝ. Вече и двамата плачехме. — Не ме интересуват вашите проблеми. Не ме интересуват шибаните предмети, които сте намерили. Между нас всичко е свършено. От днес нататък искам да ме оставите на мира. — Понечи да ми обърне гръб, ала очите ѝ отново ме пронизаха. — Извършили са го в името на Бога, ала Бог няма. Ако имаше, той щеше да ги порази още в летището. Но Бог не го стори. И тези мръсници са се качили на самолета.

Гледах я как върви към асансьора. Движеше се така, сякаш беше глътнала бастун. Косата ѝ стърчеше като на момиченце от смешен анимационен сериал. Не искаше да ме вижда повече и не я винях. Затворих вратата и се загледах в образа на Ейб Линкълн върху монетата в прозрачното кубче. Гледах го дълго време. Мислех си как ли щеше да замирише брадата му, ако генерал Грант^[11] я бе подпалил с поредната си пура. Със сигурност доста неприятно. По телевизията някой говореше за разпродажба на матраци в „Слийпис“. После на екрана се появи Лен Бермън и заразказва за поредния мач на „Ню Йорк Джетс“.

* * *

Тази нощ се събудих в два. Гласовете отново шепнеха. Не бях сънувал хората, на които принадлежаха предметите, нито бях имал кошмари, свързани с пламтящи коси или скачане от сто и десетия етаж... Трябваше ли? И без това прекрасно знаех кои са, а нещата им бяха оставени за мен. Допуснах грешка, когато позволих на Пола Робсън да вземе прозрачното пластмасово кубче, защото то не бе предназначено за нея.

Сетих се, че един от гласовете всъщност беше нейният. *„След седмица или две спокойно ще можете да раздадете и останалите*

вещи — прошепна ми той. — Предполагам, всичко ще зависи от това доколко упорито е подсъзнанието ви.“

Полежах буден известно време, после отново заспах. Присъни ми се, че съм в Сентръл Парк и храня патенцата; внезапно проехтя силен гръм, сякаш самолет бе преминал свръхзвуковата бариера, и небето се изпълни с дим. Дим, вонящ на изгоряла коса.

* * *

Замислих се за Тоня Грегсън от Реуей — Тоня и детенцето, което можеше да има или да няма очите на Роланд Ейбълсън. Казах си, че не след дълго сам ще разбера. На първо време щях да посетя вдовицата на Брус Мейсън.

Отидох до Добс Фери с влака, а оттам взех такси, което бързо ме закара до тихата уличка, където се издигаше красива къща, построена в стил от седемнайсети век. Дадох на шофьора някакви пари, помолих го да ме изчака (нямах намерение да се бавя) и натиснах звънеца. Под мишницата си стисках кутия — от онези, в които обикновено опаковат кейковете.

Позвъних само веднъж, понеже бях предупредил за посещението си и Джанис Мейсън ме очакваше. Бях подготвил историята си и я разказах уверено, съзнавайки, че чакащото ме на алеята такси с включен брояч няма да позволи на домакинята да ме подложи на задълбочен разпит.

Разказах как на седми септември, в последния петък преди трагедията, се опитах да изтръгна някакъв музикален тон от раковината, която Брус държеше в чекмеджето на бюрото си, воден от желанието си да повтори онова, което той бе направил на пикника на Джоунс Бийч. (Джанис, съпругата на Повелителя на мухите, кимна, тя също бе присъствала на фирменото тържество).

— Ала тъй като нищо не се получи — продължих, — убедих Брус да ми даде раковината за уикенда, за да се поупражнявам вкъщи. Във вторник сутринта обаче се събудих с ужасна хрема и главоболие и тъкмо си пиех чая, чух ужасната експлозия и видях издигация се дим. Забравих за раковината и въобще не се бях сещал за нея... до тази седмица. Открих я, докато разтребвах малкия си килер, и си казах, че

даже и да не е кой знае какъв сувенир, навярно бихте искали да... нали разбирате...

Тя се просълзи като мен, когато Пола Робсън донесе „пенсионния фонд“ на Роланд Ейбълсън. Само че сълзите на Джанис не бяха съпроводени от изплашеното ми изражение при вида на Пола с щръкналата коса. Вдовицата на Брус ми каза, че всеки спомен за съпруга ѝ е изключително ценен за нея.

— Никога няма да си простя раздялата ни през онази сутрин — въздъхна. Кутията вече беше в ръцете ѝ. — Той винаги излизаше много рано, за да успее да хване влака. Целуна ме по бузата, а аз отворих едното си око и го помолих да купи половинка разбита сметана. Той обеща. Това беше последното, което ми каза. Когато ме попита дали ще се омъжа за него, се чувствах като Елена от Троя — може да ви звучи глупаво, но е самата истина, — и ужасно съжалявам, че го изпратих с „Купи половинка разбита сметана“, а не с нещо друго. Обаче от сватбата ни беше минало много време, а и този работен ден не се различаваше по нищо от останалите... Откъде да знаем, че ще се случи подобно нещо?

Кимнах.

— Нямахме откъде да го знаем. Всяка раздяла може да се окаже последна, обаче не го знаем. Благодаря ви, господин Стейли. Благодаря ви, задето дойдохте и ми донесохте раковината. Вие сте добър човек. — Тя се усмихна едва-едва. — Помните ли как стоеше на брега, гол до кръста, и тръбеше с нея?

— Да. — Не можех да откъсна поглед от кутията в ръцете ѝ. Знаех, че по-късно ще седне в хола, ще извади раковината, ще я сложи на скута си и ще зариде. Знаех и нещо друго — че тази раковина няма да се появи отново в апартамента ми. Вече си беше у дома.

* * *

Върнах се на гарата и хванах обратния влак за Ню Йорк. По това време на деня — вече беше ранен следобед — вагоните бяха почти празни и аз седях до мръсния прозорец, загледан в реката и силуетите на небостъргачите, открояващи се на фона на небето. През облачните и

дъждовни дни човек винаги пресъздава тези силуети във въображението си, сглобявайки ги късче по късче.

На следващия ден възнамерявах да отида в Реуей, носейки прозрачното пластмасово кубче със себе си. Навярно детенцето щеше да вземе кубчето и да го разглежда с интерес. При всички случаи „пенсионният фонд“ на Роланд Ейбълсън щеше да изчезне от живота ми. Помислих си, че най-трудно ще ми бъде да се избавя от Царя на купона — пърдящата възглавничка на Джими Игълтън. Не можех да кажа на съпругата му, че съм я взел вкъщи за уикенда, за да се поупражнявам, нали? Обаче необходимостта е майка на изобретателността и знаех, че в края на краищата ще съчиня някаква повече или по-малко правдоподобна история.

Хрумна ми, че с течение на времето в жилището ми могат да се появят и други предмети. И ще излъжа, ако кажа, че смятах тази перспектива за потискаща. Когато върнеш нещо, което хората смятат за изгубено винаги — когато върнеш някакъв предмет, който те могат да подържат, — човекът, който го връща, винаги е възнаграден. Дори да става дума за дреболии като смешни тъмни очила или монетка в прозрачно кубче... Да, наистина си има своите плюсове.

[1] Известен американски писател, нашумял у нас с „Бърни кълвача“ и „Дори каубойките плачат“. — Б.пр. ↑

[2] Става въпрос за екранизацията по романа на Уилям Голдман „Маратонецът“. — Б.пр. ↑

[3] Хенри Дейвид Торо (1817–1862) — американски философ и писател, възхваляващ съзерцателния живот сред природата. — Б.пр. ↑

[4] Ислямист и член на „Ал Кайда“, смятан за водач на терористичната група, извършила атентата срещу Световния търговски център. — Б.пр. ↑

[5] Прочут сатиричен мюзикъл от 2001, създаден по игралния филм на Мел Брукс, в който героите поставят на сцена най-лошата пиеса на света — написаната от бивш нацист „Пролет за Хитлер“. — Б.пр. ↑

[6] Роден през 1943 телевизионен говорител, писател и авиатор; жива легенда в американската телевизия. — Б.пр. ↑

[7] Известни американски журналисти. — Б.пр. ↑

[8] Американски поет и романист (1923–1997). — Б.пр. ↑

[9] Традиционни английски кукли, изобразяващи съпругеска двойка, участници в множество куклени представления. — Б.пр. ↑

[10] Песен на „Ролинг Стоунс“ от 1969 година. — Б.пр. ↑

[11] Юлисис Грант (1822–1885) — генерал от армията на Съюза по време на Гражданската война в САЩ и осемнайсетият американски президент. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.